

Деля Стейнберг Гусман

СЬОГОДНІ Я БАЧИЛА...

збірка есеїв

Делія Стейнберг Гусман Сьогодні я бачила...

предоставлено правообладателем

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=6721137

*Делія Стейнберг Гусман «Сьогодні я бачила...». Літературно-художнє
видання: Культурна асоціація «Новий Акрополь»; Київ; 2016
ISBN 978-966-97200-4-7*

Аннотація

«Сьогодні я бачила...» – книжка особлива. Написана прозою, вона не поступається будь-якому відомому поетичному творові, оскільки її слова напрочуд невимушено заторкують найпотаємніше в кожній людині. Ця книга, написана у жанрі роздумів про наболілі питання сьогодення, виходить за межі часу і простору, в яких ми живемо, бо жоден її фрагмент не можна назвати відголосом скороминутих уподобань, що так само легко зникають, як і виникають. Отже, перед нами одна з тих незвичайних книг, обкладинка якої мало, а то й нічого нам не говорить, але під нею пульсує цілий світ, геть відмінний від нашого – охмареного песимізмом та безликістю; цілий світ, що, діючи як живодайний бальзам, стає одою життю у кожній з його незліченних форм.

Содержание

Переднє слово	4
Сьогодні я бачив незвичайну жінку...	4
Сьогодні я бачив незвичайну книгу...	6
Сьогодні я бачила...	9
...Людей, що граються в карткові будиночки	10
...Сліпця	12
...Мрійника	14
...Честолюбця	18
...Людину, одурманену наркотиками	22
...Наркомана	26
...Гіпі	29
...Чужопланетянина	32
...Творіння велетів	36
...Мою сучасницю	40
...Дитину (I)	44
...Дитину (II)	47
...Дитину (III)	51
...Волхвів	53
...Натовп	55
...Старого	58
Кінець ознакомительного фрагмента.	59

Делія Стейнберг Гусман Сьогодні я бачила...

Переднє слово

Сьогодні я бачив незвичайну жінку...

Щоправда, нині не всі розуміють автентичний зміст таких простих слів. Коли реальне значення якогось слова втрачається, кожному вільно тлумачити його на свій лад. Коли велич на підозрі, а вищість видається «несправедливою», не варто зважати на кривотлумачення людей, які звикли до притаманної нашій добі пересічності і не помічають блискавичного осіяння.

Втім, коли мова заходить про професора Делію Стейнберг Гусман, ми не можемо не сказати про істинну велич, справжню автентичність та витончену шляхетність.

Треба мати надзвичайну ясність розмислу професора Гусман, щоб прозирнути прості видимості так, як це зробила вона соковитою і напрочуд простою мовою у численних розділах цієї книги. Але ця простота жодною мірою не позначається на глибокодумності викладеного.

«Слова чогось вартують не своїм змістом, а тим, що во-

ни вивільняють», – сказав якось професор Хорхе А. Ліврага. Саме це і довела його вірна учениця Делія Стейнберг Гусман. Вчитуючись у цю книгу, щораз більше проймаєшся неймовірною свободою духу, завдяки якій людина стає людиною, інакше їй загрожує безталання, що ми, власне, сьогодні й бачимо. Перед нами справді незвичайна книга, певне тому, що такою є і сама її авторка... Але хай би як ми розсипалися словами (а кожен, хто знає Делію, добре це розуміє), слів буде замало...

Сьогодні я бачив незвичайну книгу...

Кому не випадало дивуватися з того, що іноді кінцевий результат довільного складання доданків обертається чимось більшим? Кому не випадало дивуватися з того, що певний витвір несподівано немов вивершується над самим собою, долаючи обумовленості, в яких він народився, і перетворюється дивовижним чином на щось вагомніше, ніж того можна було сподіватись?

Якщо справді, – як про те мовиться в багатьох легендах і тисячолітніх народних переказах, – кожна людина має в дитинстві ангела-охоронника, який опікується її цілісністю, і якщо так само деякі твори теж мають «щось», що, вивищуючись над ними в тонких планах, опікується їх вивершенням, то яке ж бо велике натхнення потрібне було для написання цієї книги! Давнє арабське прислів'я стверджує, що «незрячому розуму очі ні до чого». Отож, найбільше в цій книзі вражає те, як легко і невимушено вона відкриває перед нами дивовижний і прекрасний Всесвіт, якого самі ми чомусь недобачаємо.

Ця книга, започаткована 1975 року як окремі дописи до постійної рубрики журналу «Nueva Acropolis», вартувала семи років ревної праці. Проте, читаючи її, навряд чи це хтось помітить. Семирічний доробок аж ніяк не видається довільним зібранням розрізнених чи штучно поєднаних фрагмен-

тів задля вдоволення цікавості незліченних щирих шанувальників професора Гусман, яких що не день більшає. Це, радше, цілісний твір, який, не будвши попервах задуманим у такому вигляді, засвідчує, що дисциплінований розум може цілеспрямовано й неухильно зберігати вірність власному розмислу.

«Сьогодні я бачила...» – книжка особлива. Написана прозою, вона не поступається будь-якому відомому поетичному творові, оскільки її слова напрочуд невимушено заторкують найпотаємніше в кожній людині. Ця книга, написана у жанрі роздумів про наболілі питання сьогодення, виходить за межі часу і простору, в яких ми живемо, бо жоден її фрагмент не можна назвати відголосом скороминущих уподобань, що так само легко зникають, як і виникають.

Отже, перед нами одна з тих незвичайних книг, обкладинка якої мало, а то й нічого нам не говорить, але під нею пульсує цілий світ, геть відмінний від нашого – охмареного песимізмом та безликістю; цілий світ, що, діючи як живодайний бальзам, стає одою життю у кожній з його незліченних форм.

Що ж це за книга? Маяк у безпросвітньому мороку ночі? Осягнення давно омріяної мети? Чи неочікуване диво в той час, коли світом шириться виснага, скептицизм та невірство? Власне, усе разом, і значно більше. Хоча треба прочитати її, щоб зрозуміти, що ми хочемо сказати. З нами можна не погодитись; можна дослухатись або засумніватися. Відтінки сприйняття такі ж розмаїті, як розмаїта сама людська

природа. Але ми анітрохи не сумніваємося в тому, що, дочитавши її до кінця, ніхто не залишиться байдужим. А час скаже своє останнє слово...

Мануель Кренес

Сьогодні я бачила...

Назва цієї книги, любий читаче, неповна... Роблю це зумисне, аби щоразу виповнювати цю назву новими образами повсякденності. Ми так багато всього бачимо, але не менше й недобачаємо, бо не звертаємо уваги... Йдеться про неістотне, яке, втім, стає значущим, коли його взяти до серця. Саме про це я збираюсь повести тут мову. Про те, про що говорять мало і стиха, позаяк ми живемо в часи зовнішнього звуку і внутрішньої тиші...

...Людей, що граються в карткові будиночки

Сьогодні я бачила людей, що граються в карткові будиночки. І трохи більше зрозуміла, що таке хисткість...

Поза тим, усі ми прагнемо сталого, тривкого, доброго – того, що, істотно нас не змінюючи, допомагає, тим не менш, рухатися вперед і розвиватися.

Коли дитина зводить картковий будиночок, то затримує віддих, побоюючись, що ця хистка будівля завалиться. Граючись, дитина намагається на якийсь час утримати незрушною свою мрію – картонний макет її майбутніх реальностей. Але жодній дитині і на гадку не спаде увійти в цей замок чи оселитися в ньому... Вона збирається зробити це тоді, коли «стане великою», а гральні карти зміняться на надійні блоки реальності.

Втім, дивно бачити «великих дітей», які уявляють собі несхитні карткові будиночки, тож вони й далі граються в життя в ілюзорному паперовому світі.

Життя, історія – це не тільки розповідь про невдалі спроби домогтися рівноваги. Перш ніж прагнути рівноваги, треба все зважити. Можливо, карти й барвистіші за камені й метали, але слід розуміти, що все має своє призначення: камені і метали слугують для побудови надійних структур, а карти – якоїсь ілюзії, що може справдитися тільки здогадно.

Скажімо, коли нам треба вибрати оселю, авто, якийсь прилад чи ліки, ми просимо поради у людей, які краще на тому розуміються. Подібним чином, і історичний досвід підкаже нам, які структури більш опірні часові і дають людям змогу твердо стояти на ногах.

У давній східній притчі говориться, що цивілізація є своєрідною колодою, яка спирається на два однакові заввишки дерева, щоб уникнути дисбалансу. Це дерево Духу і дерево матерії. Наш цивілізаційний будиночок руйнується, позаяк давно вже поливають тільки матеріальне дерево, листя котрого є картами з нашої оповідки.

Сьогодні я бачила, що на часі мало хто (сподіваюсь, їх стане більше) поливає друге дерево – дерево Духу, яке і дає лад та рівновагу, що постають з віри і знання.

...Сліпця

Сьогодні я бачила сліпця.

Втім, сліпця не у властивому розумінні цього слова. Усе було значно гірше: йому бракувало всіх чуттів, та задля більшої переконливості найліпше мовити про сліпоту. Своєю безталанністю незрячість немов охоплює і слух, і дотик, і чуття запаху та смаку.

Але не подумайте, що цей чоловік хворіє на очі чи з його органами чуття сталося щось непоправне. Нічого подібного. Він мав очі, мав вуха, ніс і здорову шкіру, проте не вмів ними послуговуватися.

Я бачила найбезталаннішого із сліпців: він не хоче і не може бачити. Адже у сліпця, який послуговується ціпком або потребує супроводу, розвивається своєрідна чутливість, що дозволяє йому знати, яке небо над головою, відчувати поблизу себе іншу людину і навіть вгадувати, хто побіля нього усміхається чи гнівається. Тим часом сліпець, котрий не послуговується ціпком і може вільно ходити вулицями, нічого не бачить і блукає в темряві. Втім, цей сліпець не може вилікуватись, доки не усвідомить свою сліпоту, бо він не просто позбавлений чуттів, а й не здогадується про це...

Він має історію, але волів її забути. Він міг би стати досвідним, та волів зігнорувати досвід, не вважаючи його своїм. Він має родину і друзів, проте цурається їх через

егоїзм, який він личкує під розумність та вищість. Він має змогу щодня пізнавати щось нове, але вважає, що все вже знає. Його могло б втішити і вивищити мистецтво, але йому до вподоби прикрі поєднання шумів, форм та кольорів. Мавши взірець природного ладу для наслідування, він тяжіє до особистого розладу, який вважає креативністю і свободою. Має всюдисущого Бога, але заперечує Його, бо відчувається сильним і самодостатнім саме тому, що сліпий...

То чому він осліп? А тому, що забув, що всі без винятку чуття – це лише відображення вищих та глибших форм зору, слуху, смаку і взагалі чуттів. А людина скористалася тільки зовнішнім механізмом, знехтувавши того, хто кермує цим механізмом, злегковаживши наділеного розумом розпорядника, що пробуває поза чуттями.

Сьогодні сліпець грається з тінями і химерами, снить світом, якого не існує, і помалумалу руйнує самого себе.

Парадоксально, але тобі, незрячий, досить лише побачити себе, щоб прозріти... Адже сліпці не відчують і не заживуть Нового Світу.

...Мрійника

Сьогодні я бачила мрійника.

Я знаю, що так називають людину, яка живе ілюзіями. Але мені здалося, що цей мрійник ілюзій не мав.

Мені здалося, що він живе у вигаданому світі, бо йому бракує мужності протистояти реальності. Його ілюзії – це не

мости задля подальшого створення надійних реальностей, а запони, що оберігають від правди.

Власне, саме слово «ілюзія» походить з латинського «*illus*» – глина, тобто тільки подоби́зна реальності. Тому ілюзії не тривкіші за глиняні статуї під дощем, а людей, які їх плекають, називають мрійниками, шанувальниками цих облудних видимостей.

Втім, є люди-мрійники, і люди, які мають мрії. Різниця начебто й незначна, але можна постерегти, що перші ніколи не полишають свого фантастичного світу, а другі прагнуть втілити свої мрії.

Мрійник, якого я бачила, уособлює всіх тих чоловіків і жінок, людей молодих і людей старих, котрі накладають собі на очі непрозору пов'язку і сприймають тіні, що за нею ви-творюються, як реальності. Варто лиш піддатися тіням, і нечисленні ознаки реальності спотворюються та викривлюються, доки не починають підпірати розпливчасті образи ілюзії. Тож не варто дивуватися поширеним твердженням та міркуванням, що позбавлені будь-якого глузду. Раб сам себе називає вільним; вільний тужить за кайданами; юнак нарікає на важке життя, а старий тішиться розвагами, властивими підліткам; несправедливі заживають слави та вшанування, а праведник ховається від сорому, бо його вважають причинним; невіглас похваляється своїми знаннями, а мудрець мовчить зі скромності; недужий хвалиться здоров'ям, а здоровий страждає на іпохондрію. Усе це велика ілюзія, ве-

личезний темний лабіринт, виходу з котрого ніхто не знає, та й не хоче його шукати. Шукати вихід – зайвий клопіт, а мрійникові це не до вподоби. Він не хоче ані бачити, ані чути, ані діяти. Іноді він просторікує, але нічого не робить.

Я віддаю перевагу людині з мріями (бо сама така), адже це прототип творця – і себе самого, і світу, в якому йому випало жити.

Така людина має мрії, образи, надії й таке інше, що є першим кроком до світу діяльності й реалізацій. Подібно до того, як для будівлі потрібен попередній її план, а для мистецького твору – головна ідея, людина теж має уявляти своє подальше життя. Тож мрії – це ідеальний образ або задум всього бажаного, того, що прагнеш здійснити.

Людина з мріями – це не якийсь дивакуватий мрійник чи затятий фантазер, що задовольняється самою мрією. Це практична й сумлінна людина, яка бачить різницю між ментальною побудовою та фізичним втіленням. Коли вона розробляє свої ідеї, коли плекає свої мрії, то робить це з оглядом на засоби і можливості, необхідні для їх здійснення. А коли якісь мрії втілити важче, вона їх не облишає; вона вичікує слушного часу.

Людина з мріями не тікає від труднощів. Свідома своїх ілюзій, вона знає, що мусить подолати на своєму шляху труднощі і випроби. Людина з мріями не потрапить у павутину бентежних, безглузвих образів. Навпаки, така людина є паном своїх ідей, обмірковує їх, створює і відтворює, бо має

мету і знає, куди рухатися.

Людина, що хоче бачити, не живе під нашарованням глини уявних реальностей. Вдавшись до магії алхімії, вона перейшла від глини до гартованої сталі, яка згодом стала бронзою і сріблом, щоб засяяти золотом правди. Це добуто золото вже не плавиться і перестає бути ілюзією. Це душа, що оживлює сьогочасні мрії – реальності завтрашнього.

...Честолюбця

Сьогодні я бачила честолюбця. Принаймні так мені сказали, а ще пояснили, що таке честолюбство. Це невтримна жаждоба влади і одержимість, що вирізняє певну людину поміж інших людей, які просто примирилися з тим, якими вони є, і з тим, що мають. Власне кажучи, можна було б удовольнитися цими визначеннями, надто коли йдеться про Нову і Кращу Людину, яка має день у день розширювати своє видноколо. Але глибший аналіз викликає у нас неминучі запитання, відповіді на котрі не завжди прийнятні. Що шукає цей честолюбець? Про що мріє честолюбець? Як, чому і навіщо він працює? Чого, зрештою, домагається честолюбець? Людина, яку я бачила, шукає визнання – визнання як її набутків і доброго імені, так і вчинків. Але хто має її визнати? Якийсь людинознавець, обдарований спеціальними знаннями і мудрістю? Аж ніяк. Визнання приходить від рівних собі людей, які мають такі самі цілі і виборюють їх, нехтуючи принципи і будь – які моральні засади. Що ж до набутків, про які ми згадували, то під ними розуміються суто матеріальні, такі, що їх можна виміряти, зважити і оцінити в грошах. Добре ім'я – то лиш слава, а слави заживають гідними похвали вчинками, які знову-таки вимірюються грошима.

Цей честолюбець мріє побачити своє ім'я на перших сторінках історії, та його амбітність належно поцінують хіба

що на сторінках газет і модних журналів. Річ у тім, що історія для нього – це така собі незмінна пряма, а головні ролі в ній завжди належать соціально-економічним чинникам. Проте, історія ніколи такою не була і не буде...

Цей честолюбець, слід віддати йому належне, ревно працює, але його праця потішить хіба що власне самолюбство, доставши схвалення інших людей. Він навіть не має часу, щоб порадіти зі своїх статків, бо їхнє згромадження зробило його рабом. Його праця має визначену мету, яка, втім, полягає не в самій праці чи в її подальшому вдосконаленні. Мета інша – плоди праці. І байдуже, чим вони вимірюються: золотом чи хвалебними й брехливими словами.

Але ви, певне, гадаєте, що цей честолюбець не вартий доброго слова? Гадаєте, що він такий, бо добре прорахував своє життя та його наслідки? Навпаки. Якби це було так, то він одразу б усвідомив, що марнує своє життя на такі зрадливі й нетривкі речі, як матеріальні статки, схвалення людей, слава та високе становище в суспільстві.

В честолюбці дрімають зернята найвищих людських прагнень, і він, не в змозі стати на істинний шлях, обирає легші, уторовані шляхи, принаймні на часі. Кожна людина плекає мрії, в яких її власна цінність і власні чесноти зростають що не день, і має на те право. Але щоб здійснити ці мрії, справжнє поступування, треба докласти багато сил, а здобутки, можливо, будуть не такими гучними, як звичайні земні успіхи. В кожній людині живе інстинкт слави, честі; кожна

людина потребує якогось дороговказу, який би схвалював чи картав, вказуючи на успіхи і помилки, але за браком дороговказу людина робить вибір на користь думки широкого загалу. Кожна людина може трудитись і давати щось іншим, що, у найвищому сенсі, робить її маленьким чудотворцем, маленьким будівничим життів, який діє не заради платні та посади. Попри поневолювальну машину повсякденності, в кожній людині живе творче начало. Але, неспроможна його реалізувати, вона воліє вважати це безглуздом.

Зрештою, кожна людина жадає безсмертя. Ніхто не хоче і не визнає смерть як цілковите зникнення, адже духове ество не підвладне часові і простору. Але, оскільки новочасна міфологія переконала її в протилежному, людина прагне безсмертя через матерію, вірячи в те, що вона є єдиною формою вираження... Високими спорудами, потужними автами, розумними машинами, величезними архівами вона волає до безконечності, жадаючи вічного життя, прагнучи закарбувати себе в спогадах і перенестися в майбутнє.

Тож не варто позбавляти людину її амбітності. Амбітність, як і всяка суб'єктивна властивість, не є ані доброю, ані поганою. Усе залежить від того, як нею скористатися.

Вкажімо людині, до чого вона має докласти свою амбіцію, в чому полягають тривкі вартості і глибинний філософський шлях, на якому жодне прагнення не матиме перепон, якщо душа вимагає свого права на безсмертя.

Для тих, хто хоче знати, для тих, хто полюбляє відкривати

таємниці природи, для тих, хто прагне пізнати самого себе, для тих, хто шукає гармонійного вираження в мистецтві, для тих, хто прагне досягнути Таїну, Новий Акрополь пропонує школу для цілеспрямованих.

...Людину, одурманену наркотиками

Сьогодні я бачила людину, одурманену наркотиками.

Людину край дороги невизначеного віку і навіть статі – скоцюрблену і оспалу... Вона не приймала допомоги від інших і не збиралася виходити з цього стану: вона хотіла бути такою, і тільки такою.

Звісно, мене обсіли думки. На гадку спадає усе колись сказане з цього приводу, аргументи для витлумачення таких украй прикрих ситуацій. Що пороблено цій людині, цьому юнакові, якого я сьогодні бачила? Можливо, річ в алкоголі або в іншому наркотичному засобі, яких сьогодні не бракує у вільному обігу і щодо яких не личить виказувати якусь погорду, інакше можна набути репутації «ретрограда». Утім байдуже, що саме затьмарило свідомість цього молодика – алкоголь чи добірний наркотик. Ясна річ, він стратив тяму і дуже ризикує до часу занапастити своє життя, якщо й далі простуватиме шляхом, який, власне, сам і обрав.

Так, я знаю, що молодь вживає наркотики, щоб «утекти», уникнути суспільства, яке її зневажає, не розуміє і не дає їй розправити крила... Аргумент, безперечно, не новий, але не позбавлений сенсу.

Звісно, наркотики допомагають втекти від того, що викликає відразу. Певне, старші і батьки, що мусили б зорієнтувати цю молодь, не мають часу на уважливість та чуйність,

позаяк самі намагаються в усьому наслідувати молодь, яку, власне, не розуміють. Тим часом як старші не журяться домашнім вогнищем, зодягаються і танцюють у молодіжному стилі, шукають пригод, аби бути «сучасними», забуваючи про батьківський обов'язок, їхні діти кидаються в обійми наркотиків і здаються на ласку лихих порадників, яких і шукати не треба.

Та чи варто все суспільство винуватити в такому стані речей? Можливо, певна частка відповідальності і лежить на суспільстві, яке сьогодні воліє не виказувати свого занепокоєння, але не вся. Неймовірно, щоб усе суспільство свідомо погодилося втратити свою молодь, своє майбутнє...

Є інші винуватці, і саме їх треба шукати. Винні ті, що зробили все можливе й неможливе для розвінчання усього вартного для людської душі, ті, що «вбили Бога», ті, що спалювали пам'ять героїв, ті, що забруднили власною ницістю великі подвиги історії, ті, що, прибравши личину «навчителів молоді», вивищили ганджі над чеснотами...

Винні ті, що, мов ті «печерники Платона», ховаються від світу, тим часом як їхні прислужники розповсюджують наркотики, привчаючи до них молодь. Це збагачує жменьку людей, а більшість – занепадає.

Винні ті, що, спалювавши все – кохання, дружбу, родину, честь, почуття обов'язку, спромоглися заповнити цю порожнечу хіба що втечею в ілюзорні світи, які існують доти, доки є гроші в кишені наркомана.

Винні ті, що, počyвaючиcь нiкчемами i невдахами, зi шкypи пнутьcя, щoб звести iнших до cвoгo cтанy, щoб не бyло вiдмiннocтeй, щoб пaнувaлa рiвнiсть, щoб нiхтo не вивищивcя cвoїми чecнoтaми.

Нacкiльки лeгшe руйнувaти, нiж бyдувaти! I, нaрeштi, виннi cамi мoлoдi лyди, щo пiдпaдaють пiд вплив нaркoтикiв. Хaй вoни й мeнш виннi, aлe винa з них не знiмaeтьcя. Їхнa винa y вiдcyтнocтi мyжнocтi. Длa тoгo, щoб yживaти нaркoтики i бунтyвaти прoти cyспiльcтвa, мyжнiсть не пoтpiбнa. Нaтoмiсть, вoнa пoтpiбнa длa тoгo, щoб вiдмoвитиcя вiд нaркoтикiв i тpyдитиcя в cyспiльcтвi, якe вaртo yдocкoнaлювaти.

Нiкoгo не мoжнa змyсити рoбити чи дyмaти тe, чoгo вiн не хoчe. Кoжeн мae вpoджeнy cилy вoлi. Мoжнa пiддaтиcя нa пiдмoвy oшyкaнцям, a мoжнa дoслyхaтиcь до гoлocy влacнoгo cумлiння, якe, чepeз cвoю пpиpoднy cхильнiсть до cпpaвeдливocтi, вкaжe рiзницy мiж дoбpим i нeдoбpим. Дapмa щo бaтьки не випpавдoвyють cпoдiвaнь, дapмa щo нeмae щиpих дpyзiв, дapмa щo життя не тaкe, як мpиялoся! Ми не oднi! З глyбин icтopii тucячi мислитeлiв, фiлocoфiв, дoбpoзвичaйних лyдeй пpoмoвлaють до нac i нaпyчyють нa дoбpy пyть. Нe втiкaти тpeбa, a тpyдитиcя зaдлa зaгaльнoгo дoбpa!

Icтopия, пoпpи вci cпpobi її знищити, плинe cвoїм плинoм. З нeї ми бaчимо, щo нaбyтки тих, xтo oбpaв шляx зycилля тa вoлi, знaчнo тpивкiшi, нiж мильнi бyльбaшки тих, xтo руйнyє, a не бyдye.

Обирати тoбi, oбирати i cтyмaнiлoмy yнaкoвi, якoгo я бa-

чила край дороги... Нас чекає новий і кращій світ.

...Наркомана

Сьогодні я бачила наркомана... Історія життя цього бідолахи була немов на долоні. Я побачила в теперішньому нещасливці вчорашнього допитливого юнака без певних поглядів, але з неймовірною жагою «жити». Я побачила його в товаристві приятелів, котрі намагалися «зробити з нього людину», прилучаючи до нових досвідчень. Я бачила, як його звабила можливість позбутися щоденних проблем, не журитися більше такими дурницями, як навчання і праця, а натомість шукати «мерехтливої візії неймовірних барв і звуків...» Я бачила, як він боявся, перш ніж ризикнути і піддатися на підмову своїх приятелів, але бачила і те, як він таки поступився, аби ніхто не міг сказати, що він боягуз. Отак усе й почалося.

Коли він призвичаївся тікати від себе самого за допомогою наркотиків, то дивився на світ вже іншими очима. З'явилася зневага до всіх людей довкола (вони, звісно, не вживали наркотиків) і, зрештою, до суспільства, в якому він живе. Хіба можна шанувати суспільні системи та репресивну мораль буржуазних родин? Що вони тямлять у «диві вільного духу»? Настало збайдужіння до книжок, нових знань, до праці та обов'язків. А відтак він почав нарікати, що все в цім світі тільки «буржуазні пастки» задля визиску, і брати на глузи будь-яку віру та людську чуйність.

І, врешті-решт, він опинився у великому рабстві... Бідолашний хлопчина, що мріяв про абсолютну свободу, про дух, що уникає пут матерії, про пізнання нових незнаних світів у царині уяви, набув залежності від конкретної і доконечної для досягнення всіх тих свобод хімічної речовини. Йому лишився якийсь крок до фізичної, психологічної та моральної проституції, адже він хотів бути вільним за всяку ціну. Тим часом він живе у власноруч побудованій в'язниці, залежний від добровільно набутої потреби, від нижчого й темного світу, де сходяться всі ниці пристрасті.

Юнак нагадував мені ганчір'яну ляльку... Він переходив вулицю, не звертаючи уваги на автомобілі та розпачливі сигнали водіїв. Руки йому теліпалися, а очі нічого не бачили. На устах блукав сумний чи то дурнуватий осміх. Певне, міркував, – якщо він ще здатен міркувати, – як то ще трохи уярмитися для того, щоб «визволитися».

Я дивилась на цього підстаркуватого юнака, і мені стало сумно. Власне, засмутилася я не тільки з приводу так званих «заказаних плодів» чи складних молодіжних проблем. Мені стало сумно через усе безталання, уособлене в цьому бідоласі, через усі спалені мрії, через змарновану енергію. Прикро, що молодим людям так важко знайти свій шлях у житті. Мене засмутила ця людина, яка не вірила ані в Бога, ані в кого, а втім, безмовно благала про допомогу, як та дитина, що заблукала в темряві.

Мені завжди треба побачити, щоб зрозуміти. Але тепер я

звернулася з молитвою до Бога, щоб він відвернув мої очі від такого прикрого видовища... Лише на мить піддалась я егоїстичному почуттю, і нараз усвідомила, що для того, щоб більше не бачити страждання, слід віднайти його причини.

Для того я маю обмаль скромних засобів: своє слово, своє перо, але офірую їх зі щирістю молодості, знаючи шляхи визволення, які не ставлять пастки тілові, а навпаки, дають душі крила.

...Гіпі

Сьогодні я бачила гіпі...

Мені здалося, що я бачу тінь з далекого минулого. Проте, якщо подумати, ще недавно рух гіпі був на злеті. Я знала, що час своїми циклічними іграми спричинює виникнення і зникнення світів, але гіпі, якого я бачила сьогодні, змусив мене застановитися ще й над тим, як швидко, немов у вирі, спливають нині ці цикли, пришвидшуючи рух стрілок цивілізаційного годинника.

Цей гіпі з довгим скуйовдженим волоссям, у блаженському, зумисне витертому вбранні, уособлював живий протест... Але не той протест, що постає з ідеї гіпізму. Десь глибше прозирав протест нездійснених змін. Це був протест поразки, малокопродуктивної ідеї, яка не змогла змінити світ і тепер згасає як звичайнісінька мода.

Коли з'явилися перші гіпі, і їх було нетрохи, коли по всіх усядах тисячі молодих людей обрали такий спосіб самовираження, існувало багато речей, проти яких варто було протестувати. Молодь, яка прагнула чистоти й автентичності, мала радикально змінити зужиті ідеї та звичаї. Нещирій, поверхневій моральності вона протипоставила нові, шляхетні цінності. Забруднення довкілля у містах вимагало повернення до лона природи; анонімність механізованої праці – пріоритету особистого зусилля: хай то буде якась саморобка чи ори-

гінальна абищиця; на зміну мистецтву, яке втратило своє високе призначення або стало малозрозумілим, приходило ремісництво; саме вбрання цього віджилого світу було відкинуто, натомість утвердився новий «однострій» – однострій «бідака»...

Так, гіпі справді хотіли змінити триб життя, але, певне, не завважили, що зміна – це не тільки руйнування старого, віджилого ладу, а й запровадження нового, вартного і тривкого. Ще раз хибне тлумачення свободи стало на заваді цілком здійсненній мрії... На вівтар «свободи» було покладено системи, організацію, зобов'язання, і кожен робив, що йому заманеться... Але гіпі, котрого я бачила, не може претендувати на уособлення всіх гіпі. Вони були різні і сповідували різні погляди – настільки складні й суперечливі, що від них лишився тільки загальний заклик до протесту. Протесту проти вся і всіх.

Щось змінити так і не вдалося... Врешті-решт, довколишній світ – великий і могутній – увібрав в себе «дорослих гіпі», а деяких, навпаки, рішуче відторгнув через їхню не тільки психологічну непристосованість, а й тяжкі фізіологічні вади, спричинені, як правило, наркотиками.

Отож гіпі, котрого я бачила, не можна назвати щасливим і життєрадісним. Це мандрівне уособлення вічного протесту задля самого протесту. Його зернята добрих ідей, прагнення автентичності, мрія про життя серед братів, що діляться останнім, любов до природи сьогодні викликає тільки по-

блажливу усмішку. Історія взяла своє, і гіпі не мали успіху. Ось тобі й увесь протест. Суспільство лишилося зі своїми старими виразками.

А в душах молодих досі живе властивий цьому вікові невпокій, бажання повстати проти несправедливості та прагнення витворити новий і кращий світ.

Та ніщо не минає намарне. Тепер протестувальники коротко стрижені, жінки знову вбралися в спідниці, усі мають ошатний вигляд. Сьогодні вони навчаються і працюють. Вони знають, що не варто скочуватись на узбіччя у пошуках якоїсь романтики, бо у самому серці урагану завжди б'ється щире серце юнака, готового упокорити себе самого і безкорисливо допомогти всім іншим.

...Чужопланетянина

Сьогодні я бачила чужопланетянина...

Усупереч загальноприйнятій думці, він не вийшов з літаючої тарілки. Та й нічим не відрізнявся від нас. Очі як очі, і жодних телепатичних здібностей. Він навіть не обмовився про свою загадкову планету чи про неймовірні можливості еволюції, певна річ, значно вищі за земні.

Він не претендував на роль утаємниченого вчителя і не пророкував надзвичайного майбутнього нашої планети.

Не намагався приписати великі здобутки прадавніх цивілізацій чужопланетянам, котрі нібито приходили в різні часи на допомогу людям, керуючись великим «науковим співчуттям». Не тлумачив мені загадку єгипетських пірамід, Брами Сонця в Тіагуанако, «посадкових смуг» для космічних кораблів у пустелі Наска або космічного мандрівника, зображеного на саркофазі майя в Паленке. Він не хвалився своєю причетністю до поступування людства і не намагався переконати мене, що без чужопланетян це людство досі перебувало б на найнижчому, магічному етапі розвитку.

Не подивував він мене і прихованим матеріалізмом, не проголошував всіх богів, яким поклонялася людина, символами позапланетної фізичної науки, що вивищилась над релігією.

Він не пишався заслугами позапланетної науки перед

Землею і не вимагав від мене нечуваної відданості чи особливих фізичних та інтелектуальних або, що значно серйозніше, моральних і духових зобов'язань перед якимись незнайомими мудрецами.

Не пророкував прийдешнього, коли світом правитимуть Можновладці Космосу, і не запрошував мене відвідати його дивовижну планету.

Він не був ані резонером, ані критиканом. Не просив тримати в таємниці його неймовірні одкровення і не запевнював мене, що тільки такі обрані, як я, можуть спізнати цю нову форму космічно-планетарної істини. Нічого такого не було, оскільки чужопланетянин, якого я бачила, – це звичайна людина... То чому він видався мені чужопланетянином?

А тому, що, попри новомодні вигадки, найпершим і доستمним чужопланетянином, з котрим можна запізнатися, є сама людина, якщо не забувати, що земного в ній тільки матеріальне тіло, а вітчизна її вуші – це безмежний шир духу. З цієї вітчизни постало все живе, що, ймовірно, існує і на багатьох інших планетах.

Тож не варто шукати істину бозна-де і вважати, що все добре має прийти ззовні. Навпаки, слід пильніше придивитися до нашої довколишньої реальності, і саме в ній шукати найвищі вартості.

Самозаміловані люди прагнуть зацікавити зовнішній світ своїми нікчемними викликами та експериментами. Звісно, Великі Душі вельми спочутливо ставляться до людей, їхніх

страждань та здобутків, але вже тому, що вони Великі, їм не треба прибирати людської подоби, щоб явити себе.

Окрім самозамилування, існує й інша крайність: погорда до людини та планети, бо на землі, мовляв, навіть за допомогою ззовні, нічого доброго не досягти.

Таким чином, ми або чогось варті і здатні на великі звершення без допомоги з космосу, або нікчемні й безпорадні і не заслуговуємо на космічний дар.

Однак людина, яку я бачила, – справжній чужопланетянин, – є водночас великою і малою. Її мализна полягає в матеріальних рамках, в доконечній необхідності досвідчення для еволюціонування, а також у прив'язанні до часу і простору. Але вона несе в собі великий позаземний елемент: свою душу, своє безмежне єство, іскру вічності, що пульсує на споді і спонукує до незнаних світів – не тільки матеріальних, а й світів віри та мудрості.

Цей чужопланетянин і всі ми перебуваємо тут у тих самих умовах побудови космічного ковчегу з дерева жертвності, з потужним рушієм знання та автентичної релігійності. Наш ковчег скориться спонуканню внутрішньої людини – неземної істоти – і дістанеться забутих планет чеснотливості, гідності, неегоїзму, міці і любові. А в часі цих подорожей він принесе в наш світ таке сподіване знезараження, очистивши земну атмосферу від хмар матеріалізму та зіпсутості.

Так, кожен з нас може побачити неземних істот. Для цього варто лиш розбудити оспалу і знечулену від психологіч-

ного та духового забруднення душу. А відтак, з безсмертною снагою нашої позачасової сутності ми знову вдихнемо життя в ті цивілізаційні дива очевидного космічного змісту і не менш очевидної земної фактури.

Нове диво, яке слід долучити до переліку вже традиційних, – це диво бути людьми, що ногами стоять на Землі, а головою сягають зоряного неба.

...Творіння велетів

Сьогодні я бачила творіння велетів...

По всіх усядах ці гіганти залишили свій слід, і величну познаку на їхніх творіннях неможливо не помітити.

Я називаю їх велетами, хоча ніхто не знає, якими вони були, адже, будши такими великими, вони залишили свій слід, а відтак щезли, загубившись у таїні часу.

По цих міфічних велетах лишилися самі руїни. Але з цих величних руїн можна виснувати, в якому світі вони жили. Якщо нас вражають навіть рештки споруд, то що б ми відчули, споглядаючи їх у цілісному вигляді?

По п'яťох континентах розкидані безмовні свідки, що зберігають таємницю людейвелетів минулого.

Та й як тут не подумати про велетів, споглядаючи гігантські брили, колони та блоки, якими вони орудували? Сьогоднішня наука досі не може дати задовільну відповідь, в який спосіб прадавні люди рухали такі махіни. Вважається, що вони не мали якихось особливих наукових технологій, тим паче, що це означало б принизити наші теперішні здобутки. То як вони діяли? Як їм вдавалось упоратися з такою вагою, розмірами, силою інерції? Як вони робили виміри і визначали перспективу без відповідних інструментів? Може, ті люди були не такі, як ми? Гадаю, саме так. Вони були велетами, хоча велетами, яких я побачила в душі моїх дивовижних руїн, вони були не тільки своїми розмірами. У безлічі образів античності, чи так званої античності, ми бачимо дуже подібних до нас фізичними рисами людей. Але не під оглядом розмірів.

В різних краях землі – Європі, Азії, Америці, Африці – мені доводилося бачити величні пам'ятники, зведені не на честь людини і не на догоду людині. Навпаки, вони вшановували Бога, Таїну, цикл життя і смерті, зрештою трансцендентне. Саме тут повністю увиразнюються мої люди-велети.

Всі їхні творіння позначені глибоко укоріненою в їхній душі міццю і величчю.

Кожен блок, що зберігся дотепер, – це не тільки загадка технічного здійснення, це і уроча хвала життю і Творцю життя. Ці люди були впевнені в своїх почуттях, тож були впевнені і в тому, що робили.

Я побачила, що ці люди розуміли, що помруть значно раніше за свої власні витвори. А ще я побачила, що вони загорнули зерня вічності в ці камені, щоб через багато років інші люди з раси велетів могли зрозуміти їхнє послання мовою символів.

Сьогодні я бачила це послання... Необхідно добре його зрозуміти, оскільки сьогодні ми маленькі, і на часі не можемо досягнути великі ідеї, як і великі творіння. Сьогочасні люди кохаються в матерії, в інертному камені творіння і, – дивна річ, – оскільки вони не можуть бачити нічого поза цим, творіння і камінь щораз маліють. Люди працюють задля того, щоб жити чи, радше, вижити сьогодні. Завтра – це мрія без опертя. А вчора – чи не однаково?

Отак, без минулого і без майбутнього, руйнуються оселі і храми. Маліють споруди, мрії та почуття. Відтак маємо людину-недоростка – пересічну й сіру, незичливу, без творчої уяви.

Але людина-недоросток багато мандрує, часто натрапляє на сліди людини-велета, власне, руїни. І їй стає моторошно, бо це вже занадто. Навіщо стільки і такого великого?

Але, не зважаючи на вроджений страх перед величчю, її зачаровують творіння велетів, і виникає потаємне бажання мати велику душу, щоб і собі витворити щось велике.

Таємниця велетів криється в зерняті велета. Це зерня проростає в людині, а відтак буйно розростається зелом, у тіні якого виростають найвидатніші творіння, які знало і знати-ме людство.

Сьогодні я побачила, що ми можемо зростати, починаючи з себе. Боятися величного – все одно, що боятися самого себе. То чи готові ми прийняти цей виклик?

...Мою сучасницю

Сьогодні я бачила мою сучасницю. Цього року я придивлялася до неї пильніше, ніж зазвичай. І все-таки я її не бачу...

На кожному кроці я зустрічаю жінок, які означають себе через «протести». Вони нарікають на своє поневолення чоловіком або славлять цей стан рабства; вимагають більшої свободи дії або волають про захист, якого давно позбавлені. Я бачу жінок, які намагаються якомога більше оголитися, щоб випнути своє жіноче єство, – чи не єдине, що їх вирізняє. Бачу й інших, що приховують, – не з сором'язливості, а через поганий смак, – усе те, чим їх обдарувала природа. Бачу жінок, так причесаних і розчепурених, що вони нагадують ляльок-маріонеток, а поруч із ними – інших, що тільки чули про «чистоту» і «ошатність». Є такі, що навчилися роблено всміхатись і завчено маніритись, вочевидь демонструючи свою нещирість. Але є й завжди невдоволені й свавільні, горласті й сварливі, які вважають, що цілий світ має залежати від їхнього поганого гумору.

Але за всім тим видно розгубленість, бо вони самі не знають, чого хочуть. Головне для них – будь-що привернути до себе увагу.

Втім, увагу слід завойовувати і здобувати не вихилясами та викрутасами, а твердістю і певністю, на що жінка, як одна

з двох полярностей природи, має цілковите право.

Не варто виокремлювати проблему сьогочасної жінки, хай то року цього чи якого іншого, адже вона пов'язана з усім циклом зневажання звичаїв і традицій, невинуватеного розриву з минулим та його досвідченнями, що, принаймні, може дати тверде оперття для нових набутків.

Жінка мала б ліпше за інших знати, що таке історія, адже жінка – це сама історія, а відтак пробуває в часі, в його плині, залишаючи на цьому шляху глибокі сліди. Час жінці не ворог. Навпаки. Час не старить жінку, а увічніює її, дає їй снагу до життя і проектує її у вічножіноче, що завжди надихало всіх митців. Час та історія теж показують нам жінок – вже не року цього чи якого іншого. Йдеться про пошуки позачасового символу. Час та історія говорять нам про давніх жриць, які, будучи чистими душею, були посередницями між богами і людьми. Вони говорять нам про королев і войовниць, які мали великий дар владарювання, дар стратегії та мудрості передбачення майбутнього. Вони говорять нам і про сильних матрон – гордих та пишних, які творили історію, виховуючи своїх дітей. До нас долинають далекі відголоси тих жінок, що не боялися смерті та страждань. Користуючись прихильністю лицарів, вони самі виявляли розуміння і ласку до тих, хто обрав важке життя в бойових обладунках. Досі відлунює сміх тих, хто витворив культ краси і закохання, перетворивши витончену чемність на потужну зброю.

Але не варто жити самими спогадами. Спогади мають на-

снажувати нас, можуть орієнтувати, можуть збагатити досвідченнями. А головна боротьба розгортається в сьогоденні, загроженому очевидним цивілізаційним занепадом – щораз густішим присмерком.

Для того, щоб жінка знову стала дамою і самою собою, щоб у неї не було потреби в протестах, необхідно, поза всякими сумнівами, повернути до попереднього стану всі інші чинники. Тобто чоловік має знову стати лицарем, життя має віднайти трансцендентну мету, а виховання має формувати людей, а не просто інформувати.

Але в основі всякої праці, всякої зміни має бути певний принцип. Жінка завжди була насамперед матір'ю. Сьогодні йдеться про те, щоб вона стала в якомусь сенсі матір'ю нового світу, в якому все увиразнюється у світлі сонця і немає потреби вбиратися в «унісекс», щоб уникнути відповідальності. Жінка тільки тоді жінка, коли бере на себе роль живої природи, випромінюючи любов, красу, розуміння; коли вона виховує на чеснотах не тільки своїх дітей, а й усіх, до кого прихиляється серцем; коли вона кличе до справедливої війни і, водночас, втішає войовників; коли дає прохолодну тінь дерева, в якій можна сховатися. Зрештою, коли вона певна своєї космічної прадавньої сили, то не потребує марних протестів чи тривалого часу, щоб ушляхетнитись, бо одвіку й довіку кожна жінка поріднена з першою яскравою зорею, що запалилася у сталевій безодняві неба. Бути жінкою – не сором, але й не є якась особлива достоїнність. Бути жінкою –

це розуміти пишнобарвну гру райдуги, мати власну барву і мріяти про білу, що об'єднує всі.

До речі, пише це також жінка.

...Дитину (І)

Сьогодні я бачила дитину... Певна річ, малюка нечасто можна зустріти без батьків чи родичів, тому в хлопчиківі я побачила і дитину, і якусь подобу старших, що були з ним.

Цей хлопчик виглядав на дитину, тобто мав усі властиві своєму вікові ознаки. Втім, мою увагу насамперед привернуло те, що його убрання являло собою зменшену і кумедну копію убрання дорослих. Я подумала, що то лише випадковість і пильніше придивилася до того хлопчика. Але не тільки це мене подивувало. Мене налякали очі хлопчика. В них не було нічого дитячого, в них, радше, прозирало щось «доросле», щось неприродно «старече», навіть щось «злостиве», що аж ніяк не личило дитині. То були старечі очі в тілі, яке нещодавно з'явилося на світ. До того ж, я помітила, що батьки ставляться до своєї дитини як до продукту розвиненого суспільства.

Поставою і загальною поведінкою хлопчик виказував таку невимушеність, що це більше скидалося на зухвалість. Ходило вже не про безбоязкість, а радше про зневагу до всього і всіх, навіть до власних батьків, до всього довкола, за винятком самого себе. Але для батьків це теж свідчило про неабиякий розум, про видатну й непересічну особистість.

Те, що говорив цей хлопчик, не мало нічого спільного зі світом мрій, іграшок та потребою ласки. Як і в убранні, я

побачила в його словах убогий зміст розмов «великих», повторення почутого в безглузких телевізійних програмах та обізнаність у неприпустимих для дитини такого віку речах. Я мусила тримати при собі свої думки, бо батьки співали своєї: «та й тямущі нині діти...»

Як на мене, зерня моралі в цій дитині проростало майбутнім насильством, а потреба ласки – домаганням постійної уваги. То була очевидна невихованість. Старші з ним панькалися, і навіть гадки не мали бодай щось змінити і допомогти йому бути тим, ким він має бути: дитиною.

Тут ми пожинаємо плоди нашого матеріалістичного світу: дорослі завжди прагнуть бути молодими тілом, втративши спершу доконечну молодість душі; а діти – сміх та й годі – посідають місце старших, поводячись геть неадекватно як на свої літа та природну невинність. То що ж таке робиться? Чи слід погодитися з примітивними поясненнями, що ми приходимо в цей світ випадково, внаслідок механічної експансії клітин, без душі і без Бога та без потреби як внутрішнього, так і зовнішнього розвитку? Тобто, ми маємо «використати життя» для того, щоб вивищитися, утискаючи інших? І тішитися теперішнім, знехтувавши свій обов'язок перед майбутнім?

Дивлячись на цю дитину, яка змусила мене замислитись, я згадала, чого навчали Ті, що залишили у спадок людству знання і обов'язок, до яких нині всім байдуже. Вони вважали людину вельми давньою істотою, яка живе, жила і знову й

знову житиме на Землі, подібно до того, як тепер вона існує поміж моментів сну та неспання/активності. Але, якщо моменти сну (що є моментами «неба» у великих циклах життя і смерті) є короткими, бо на зміну їм приходять непогамовні бажання матеріального досвідчення, то моменти пильнування є неефективними через брак перепочинку та постійну одержимість чуттєвими насолодами. Отож, щораз менше сну і менше неба. Відтак, маємо похмурих і брутальних, через брак перепочинку, дорослих та «недремних», через брак небесного спочинку, дітей. Діти приходять на Землю з пам'яттю і невтоленими бажаннями дорослих, з таким самим потягом до насильства і такими самими вимогами недосконалого тіла. Вночі їх вже не навідують ангели, і уві сні вони вже солодко не усміхаються... Вони плачуть і страждають, просять і наказують, зневажають і брутально поведуться, а в глибині їхніх душ стирається прадавній образ Незвичайного Дитятка, яке, народившись у солоні, прийшло колись, щоб дати світові світло і втілити архетип невинної душі. Якщо диво циклів знову повернеться до людей, якщо ми згадаємо, що мудрість – та її сестра вихованість – може обернути колесо історії, то знову народиться Дитятко, і знову будуть діти на Землі, але не такі, як я сьогодні бачила, а з отим ангельським личком.

...Дитину (II)

Сьогодні я бачила дитину...

Кажуть, що теперішні діти не такі. Навіть захоплюються, що вони на диво схожі на дорослих. Кажуть, що нині діти

значно «тямовитіші» і швидше все схоплюють. Дорослі аж нетямляться від їхніх неочікуваних запитань, і дарма, мовляв, що вони не такі наївні – це навіть добре.

Тому сьогодні я звернула увагу на одну дитину... Достеменно дитину – простодушну, з допитливими оченятами, жваву і кмітливую, що було цілком природно. Хлопчик ішов, роззираючись довкола, немов дошукуючись прихованої сутності всього, що бачив. Разу-раз він сипав запитаннями у невиситимій жадобі знань.

Його запитання були прості і водночас глибокі саме своєю простотою. Він хотів знати про небо, про зорі і про край неба. Придивлявся до комах і цікавився, чому у людей немає крил. Він хотів знати, чому хтось плаче, чому йому іноді хочеться сміятися і галасувати... Але дитина має спілкуватися з іншими дітьми... А це невинне дитя відчувало, що вони не розуміють його і зовсім не схожі на нього. Їм не подобалися його іграшки, їх не обходило те, що цікавило його. Вони мали себе за «дорослих», тимчасом як він хотів бути дитиною. «Нормальні» діти вели мову тільки про телебачення, про свої маленькі радощі, про проблеми своїх родин і про те, які нестерпні їхні батьки, брати та сестри. Дитина, яку я сьогодні бачила, почувалася серед своїх однолітків беззахисною... Відтак, у пошуках розуміння вона повернулася до старших. Але з неї тільки сміялись і кепкували. «Що з нього вийде? Він зовсім на нас не схожий... Мені навіть соромно за його запитання, бо він якийсь нетямущий... Чому ти

не такий, як усі інші? Чому не граєшся зі своїми друзями? Синку, ти хочеш, щоб я розповів тобі про місяць, але все, що знаю, я тобі вже сказав».

Зачарований і щасливий погляд моєї дитини згас, і вона засмутилася. Гадаю, тієї миті хлопчик втратив свій свіжий погляд на життя і, сам того не бажаючи і не здаючи собі з того справи, став до часу дорослим.

То була сувора життєва наука: мовчати, коли тебе не розуміють, не виповідати свої найпотаємніші мрії, не говорити про прекрасне, а лише про те, що хочуть чути інші.

Тепер я бачила не хлопчика, а дорослого чоловіка, приреченого на страждання в цьому світі.

Чому ми прирікаємо на смерть усе прекрасне і невинне? Де та дитина, яка була в нас і якою мала б рухати непогамовна допитливість і потреба ласки? Чи, може, ми вже не гідні зрозуміти нічого доброго і чистого? Чи, може, подорослішання конче означає втрату дитинного подиву?

Печальний був той день, коли я побачила цю дитину. Відтепер я не випускатиму її з очей, шукаючи якоїсь ознаки простодушності перших ідеалів – ідеалів, які досі не забруднені і не заплямовані зіпсутістю нашого теперішнього життя.

Я шукатиму молоді очі – неспокійні й лагідні, приречені на самотність, очі, спраглі неба, очі, які ставлять вічні запитання, відповіді на котрі заховані на споді душі – душі, що нині спить в очікуванні кращих часів.

Щодня в цей світ приходять діти... Хочеш допомогти мені

в пошуках того, хто досі має в своєму погляді клаптик неба?
Зроби так, щоб він не втратив цього скарбу, і всі ми – ти
і я – вийдемо переможцями у цьому пориванні до краси та
чистоти.

...Дитину (III)

Сьогодні я бачила Дитину...

Незвичайну Дитину, яка недавно прийшла в світ і яка аж промениться чарами та благодаттю.

Як і про всіх дітей, про неї піклується її Мати – найчистіша невинність і молодість, ласка і жертівність, що прозирають в її рухах і в очах, простота, що над усе шанує божественний порядок. Мати, яка стала Богинею, прочувши свою долю і обернувши свою віру до майбутнього людства.

Як і на всіх дітей, з ніжністю і втіхою дивиться на Дитину її Батько. Тесля, великий майстер своєї справи, який прийняв Сина, що перевершив усі його сподівання, як дивовижний дар Неба, даний йому в опіку.

Немовляті потрібні тепло та їжа. І вся Природа зачинає її догоджати. Ясла її скромні, встелені соломою, але в тій соломі спочиває душа Вогню, теплоти, м'якості ліній і форм... Усяка животина ласкаво горнеться до неї і оздоровлює своїм теплим подихом повітря. Віл і мул не здатні мислити, але вміють любити.

Рознеслася новина довкола... Сходяться вівчарі зі своїми отарами; вони хочуть бачити таке гарненьке, таке світле Дитя, яке спить у яслах з одвічним усміхом на устах. І вівчарі беруться рознести по всіх усядах новину про маленьке диво. І новина розходитьсЯ. На всі чотири сторони світу. Волхви

теж прознають про гарне Дитя, яке гідне посісти трон і стати над людьми. Вони вирушають у путь у пошуках дива і таїни, без яких Волхви не Волхви. Троє їх іде дорогою до ясел. Наляжуть вони до різних рас, мають різний колір шкіри, різні мови і несхожі убрання. Але всі троє ідуть за тією самою Зорею. Бо й до Неба дійшла новина...

Бог-Отець розпросторює Благодать. Зі Слави його народилося на Землі Дитя, яке має знову прославити всіх людей. І Благодать Бога-Отця – це яскрава комета, що сяє в темряві ночі, щоб ніхто із смертних не заблукав, щоб усі могли прийти до ясел.

Дитя широкославне, Дитя Боже... Це воно сколихнуло цілий світ.

...Волхвів

Сьогодні я бачила волхвів. Вірні тисячолітній традиції, в означений день вони з'явилися на видноколі ілюзії дітей та дорослих, бо вони – владарі для всіх.

Певна річ, невинні діти сприймають дива як належне. Ось чому діти вміють і можуть тішитися кожною дрібничкою: жовтим листочком, якоюсь шворкою, дерев'янкою чи кристалом, що міниться барвами під сонячним промінням. Чарами цих волхвів дитина прозирає захищені скарби, що належать простодушності.

Та якось прийшли обтяжені прожитими роками дорослі і байдужісінько скинули їх на дитячу душу, зістаривши її і збіднивши на надії. Дорослі розтлумачили, що волхви – це звичайнісінька вигадка, щось нереальне і неможливе, оскільки жоден з наявних приладів не зареєстрував їхнього існування чи появи серед людей. Того дня дорослі вигубили багато дітей, навіть те добре дитя, яке жило в глибині власних сердець.

Та не всіх дітей вигублено; ті що лишилися, сіяли нові зернята ілюзії в очікуванні іграшок, радощів, тихої ходи волхвів, які приходять з Таїни зірок і, сповнивши свою місію, знову повертаються в Таїну.

Та й не всі дорослі постаріли. Дехто потай від усіх з дитинства зберігає внутрішній редут – первовічне і добре, здат-

ність снити волхвами навіть у подобі дорослих. Ці дорослі досі вірять у волхвів, які все відають, усе можуть і всьому зараджують самим лише небесним поглядом. Вони й дотепер нишком просять у них улюблених дорослими іграшок і трохи любові, трохи слави, шляхетну ідею, задля якої варто жити, трохи супокою в серці, трохи просвітлення для затьмареної загадками голови.

Саме завдяки цьому багато дорослих з крихтою дитини в душі навчилися жити у захмарних замках, побудованих з цеглин ілюзії руками дітей, які нічого не відають про цеглу з глини. Кожен рік приходять до цих химерних замків волхви з різними дарами, з ідеалами для маленьких і великих, а над усе – з чудодійною панацеєю надії, яка допомагає перечасувати сірі дні в очікуванні нових відвідин волхвів, чиї чари ніколи не щезають.

...Натовп

Сьогодні я бачила натовп... У нашій мові існує чимало слів на позначення великих скупчень людей у фізичному чи в метафізичному розумінні. Це групи, народи, суспільства, людський рід, людство... Але я веду мову саме про натовп – зібрання людей, коли окремої людини, як такої, вже немає.

Ми багато чули про доконечність жити в спільноті, тобто не уникати людей, а шукати з ними контакту, щоб жити спільними потребами, здобутками, сподіваннями і, взагалі, жити так, як усі живуть. Певна річ, гуртування є важливою ознакою суспільства, і всі ми визнаємо величезні блага, що з цього випливають.

Щоб удовольнити свої потреби в матеріальних гараздах і потамувати свої метафізичні гризоти, людині потрібне товариство інших людей, що є також неоціненною підтримкою в пошуках сенсу життя.

Та, на превеликий жаль, у цьому пошукуванні збиваються на манівці, а відтак забувають і мету... Тому я веду мову про натовп, що я його сьогодні бачила...

Безліч людей без впорядкування, коли практично неможливо розрізнити дітлахів і дорослих, чоловіків і жінок... Маємо тільки скупчення тіл і цей безперервний рух, що засвідчує постійний неспокій маси і виказує ознаки життя. Дивного життя... Це більше подібне на величезну неосві-

домлену тварину, ніж розумну сукупність багатьох людей. В натовпі розчиняються основні характеристики людини. Йти, куди хочеться, не вільно; мусиш іти туди, куди порушається вся тварина. Дивитися вгору не вільно; треба дивитись під ноги, щоб не збочити. Руки слугують не для жестикуляції, а для виживання, щоб протовпитися і не задихнутися. Голоси не мовлять нічого значущого. Чутно тільки мурмотіння, нарікання, незв'язні звуки і мало не рикання цієї великої тварини, про яку ми згадували. У штовханині не до думок; це не життя, а животіння; жодних очікувань, тільки нетерплячість...

Іноді гарикання чи шарпання свідчать, що натовп починає збурюватись. Тоді харапудлива тварина обертається на звіра. Відтак кожен учасник групи стає частиною звіра і відповідно діє...

Такий натовп я сьогодні бачила... Він виникає де завгодно: і в містах, і в містечках. То що це? Інстинкт самозахисту? Страх? Агресивність? Брак індивідуалізації? Хтозна... Можливо, все зокрема і все разом...

Натовп явив мені дві головні вади, які спричиняють такі ситуаційні гуртування. Це нерозуміння самого себе, а відтак – інших. Певна громада є вартною не своєю єдиною природою, не подібністю своїх складників, а індивідуальною вартістю кожного. Що в окремій клітині, що в планетарній системі кожна частинка є життєво необхідною для спільноти, важливою і доконечною для виконання її функцій. А кліти-

на, як і сонячна система, не є «юрмищем»... Сьогодні я бачила натовп... Завтра, можливо, я побачу людину... Вірогідно, що з часом усі ми побачимо і людство.

...Старого

Сьогодні я бачила старого.

Старого не тому, що його здолали літа; ні, це чоловік середнього, навіть невизначеного, віку, але старосвітських поглядів на життя. Він вважає, що для того, щоб бути сучасним, слід носити вбрання, властиве скотарям з Дикого Заходу, хоча ані його постава, ані статус не відповідають такому вбранню. А ще він вважає, що для того, щоб лишатися молодим, слід зодягтися як підліток. Чоловік не помічає, що це кумедно. Він переконаний, що довга борода надає йому романтичного чи інтелектуального вигляду, а то й подоба вільнотодумця з минулого, але й гадки не має, що викликає в інших острах або антипатію. Чоловік говорить невимушено. Нехтуючи милозвучну літературну мову, вдається до лихослів'я, що має агресивний характер.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.